26/05/2019

Αρχιεπ. Αμερικής: “Ζήτημα τιμής η ανέγερση του Αγίου Νικολάου”

Οικουμενικό Πατριαρχείο / Αρχιεπισκοπή Αμερικής

Αποφασισμένος να βάλει τάξη στα οικονομικά της Ορθόδοξης Εκκλησίας Αμερικής, ώστε να υπάρξει απόλυτη διαφάνεια στη διαχείριση των χρημάτων των ευεργετών, με πρώτο στόχο την ολοκλήρωση μέσα στον χρόνο, πριν από την ενθρόνισή του, του ορθόδοξου ναού του Αγίου Νικολάου στο Ground Zero, είναι ο νέος Αρχιεπίσκοπος Αμερικής Ελπιδοφόρος. Στη συνέντευξή του στην “Καθημερινή”, σημειώνει ότι θα υπερασπιστεί από τη νέα του θέση τόσο τα δικαιώματα του ελληνισμού ανά την οικουμένη όσο και τα εθνικά θέματα, σε συνεργασία με τις ελληνοαμερικανικές και κυπριακές οργανώσεις.

– Ποια ήταν τα πρώτα συναισθήματα που νιώσατε όταν ενημερωθήκατε για την εκλογή σας;

– Δεν σας κρύβω ότι χάρηκα. Και μάλιστα χάρηκα πάρα πολύ, γιατί οι ΗΠΑ είναι μια χώρα που αγαπώ πάρα πολύ. Από την εφηβεία μου ακόμα. Ανήκω ξέρετε στη γενιά που πρόλαβε να ζήσει την παρουσία της Σοβιετικής Ενωσης και για εμάς οι ΗΠΑ ήταν πάντοτε το παράδειγμα, το υπόδειγμα και η ελπίδα ότι δεν θα

επικρατήσουν οι ιδέες και τα καθεστώτα τα ανελεύθερα στον κόσμο, και με αυτά τα συναισθήματα πάντοτε προσέγγιζα τις ΗΠΑ γενικότερα. Οταν ενηλικιώθηκα και μπόρεσα να ταξιδέψω στην Αμερική, αισθάνθηκα ότι είχα δικαιωθεί για τα αισθήματα που έτρεφα για αυτή τη χώρα. Αισθάνθηκα ότι γνώρισα μια ομογένεια, έναν λαό, ο οποίος δεν μου ήταν γνωστός και με εντυπωσίασε η ορθόδοξη ελληνική ομογένεια των ΗΠΑ για την αγάπη που έχει για την Εκκλησία, για τον πατριωτισμό της, για την αφοσίωση της ομογένειας αυτής στο Οικουμενικό Πατριαρχείο. Απέκτησα και φιλικές και πνευματικές επαφές, έκανα κουμπαριές, οπότε μου ήταν πάντοτε ένα προσφιλές ποίμνιο η Αμερική και όλα αυτά μαζί, με την εκλογή μου, ξεχείλισαν από την ψυχή μου, ξύπνησαν αυτές οι μνήμες και χάρηκα πάρα πολύ, αλλά αισθάνθηκα και ένα τεράστιο βάρος ευθύνης, γνωρίζοντας όλη τη δύσκολη κατάσταση που περνάει αυτή τη στιγμή η Αρχιεπισκοπή Αμερικής.

– Μου έκανε εντύπωση ότι ο Πατριάρχης, όταν σας ανακοίνωσε την απόφαση, στην προσφώνησή του αναφέρθηκε στον Ιάκωβο. Υπάρχει κάποιο μήνυμα, είναι και για εσάς ενδεχομένως ένα πρότυπο ο Ιάκωβος και το πώς διοίκησε και λειτούργησε στην Αμερική;

– Από τη διοίκηση της Ιεράς Αρχιεπισκοπής της Αμερικής έχουν περάσει πολύ μεγάλες προσωπικότητες μέχρι τώρα και παρ’ όλα αυτά είναι κοινή πεποίθηση εδραιωμένη στη συνείδηση και στο Φανάρι, στο Οικουμενικό Πατριαρχείο, και στην ομογένεια της Αμερικής: ο Ιάκωβος ήταν αυτός που έκανε τη διαφορά. Σκεφτείτε ότι πέρασε από την Αρχιεπισκοπή Αμερικής ο Πατριάρχης ο Αθηναγόρας και όμως ο Ιάκωβος ακόμα συζητιέται. Νομίζω ότι οι προκλήσεις που αντιμετωπίζει αυτή τη στιγμή η Ιερά Αρχιεπισκοπή Αμερικής είναι συνδεδεμένες με την ανάγκη για μια ηγεσία και διοίκηση «τύπου Ιακώβου». Και η αναφορά του Παναγιωτάτου στην προσωπικότητα του συγγενούς του –όπως γνωρίζετε– και συμπατριώτη του από την Ιμβρο, Ιακώβου, είναι και ένα μήνυμα προς εμένα ότι ίσως θα πρέπει και εγώ να φανώ αντάξιος διάδοχος ενός Ιακώβου και να ακολουθήσω τα βήματά του.

– Ξέρετε καλά ότι θα υπήρχαν κάποιοι άνθρωποι στην Αμερική που θα προτιμούσαν να υπήρχε ένας ιεράρχης από αυτούς που ήδη βρίσκονται στην Αμερική, που έχουν γεννηθεί στην Αμερική κ.ο.κ. Εσείς πώς απαντάτε σε αυτή την ανησυχία;

– Θεωρώ ότι η Ιερά Αρχιεπισκοπή Αμερικής έχει πολύ ικανούς και άξιους ιεράρχες, στελέχη τα οποία στέκονται στο ύψος τους, αυτή τη στιγμή διακονούν και υπηρετούν την Αρχιεπισκοπή Αμερικής με έμπρακτο τρόπο, με πολύ αποτελεσματικό τρόπο, αλλά δεν νομίζω ότι είναι το μοναδικό κριτήριο. Η εντοπιότητα, δηλαδή, ποτέ δεν αποτέλεσε κριτήριο για την Εκκλησία, γενικότερα

όμως, όχι μόνο για στις ΗΠΑ, κριτήριο επιλογής ενός αρχιερέως. Πολλοί από τους αρχιερείς που ήδη διοικούν μητροπόλεις της Αρχιεπισκοπής Αμερικής δεν έχουν γεννηθεί στην Αμερική. Εχουν γεννηθεί στην Ελλάδα ή αλλού. Και όμως, κανείς δεν αμφιβάλλει για την ικανότητά τους, για την αποτελεσματικότητά τους.

– Πηγαίνετε στην Αμερική σε μια περίοδο, θα έλεγε κανείς, εσωστρέφειας, ακόμα και παρακμής της ομογένειας. Ποια είναι τα πρώτα πράγματα που έχετε εσείς να κάνετε για να αναστρέψετε αυτό το κλίμα;

– Θα πρέπει να ανοίξουμε και να διευρύνουμε τους ορίζοντές μας. Να μην περιοριστούμε μόνο στην Ελληνική Ορθοδοξία, να ανοιχθούμε στην αμερικανική κοινωνία, αλλά και στους άλλους ορθοδόξους αδελφούς μας οποιασδήποτε εθνικότητας στην Αμερική, και αυτό θα μας δώσει φτερά. Οσον αφορά τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει αυτή τη στιγμή, η κυριότερη είναι η πρόκληση της αξιοπιστίας. Δηλαδή πρέπει να αποδείξει ξανά η ομογένειά μας ότι είναι ικανή να διαχειρίζεται μεγάλα θέματα με αποτελεσματικότητα και χωρίς ζητήματα διαφάνειας ή άλλα διαχειριστικά ερωτήματα που ενδεχομένως μπορούν να τεθούν. Κομβικό σημείο είναι ο ναός του Αγίου Νικολάου. Είναι θέμα εθνικής υπερηφάνειας, είναι θέμα τιμής για την Αρχιεπισκοπή Αμερικής. Αυτό το ζήτημα να λυθεί αμέσως τώρα. Πριν φτάσω εκεί, στην Αμερική. Πριν φτάσω να ενθρονιστώ, αυτό το ζήτημα πρέπει να το αντιμετωπίσουμε πολύ γρήγορα, διότι είναι ο καθρέπτης μας, η βιτρίνα μας, το πρόσωπό μας προς την αμερικανική κοινωνία, διότι χτίζεται σε ένα πολύ σημαντικό σημείο για την αμερικανική κοινωνία, που είναι το Ground Zero, εκεί όπου υπήρξε η εκατόμβη των θυμάτων από την τρομοκρατία, και εμείς εκεί πρέπει να είμαστε παρόντες με αξιοπρέπεια. Αυτό, νομίζω, θα λειτουργήσει στρατηγικά στην επίλυση και των άλλων ζητημάτων, γιατί, αφού αποκατασταθεί σταδιακά η αξιοπιστία μας, θα μπορέσουμε να ασχοληθούμε και με το δεύτερο θέμα, το οποίο είναι πολύ σημαντικό για την Αρχιεπισκοπή μας και είναι η Θεολογική Σχολή του Τιμίου Σταυρού στη Βοστώνη – είναι το φυτώριο των στελεχών της Αρχιεπισκοπής μας, εκεί όπου χτίζουμε και επιμορφώνουμε τους ιερείς μας, οι οποίοι μετά σκορπίζουν σε όλη την επικράτεια των ΗΠΑ και θα είναι οι ηγέτες, αν επιτρέπετε, οι πνευματικοί, οι πατέρες οι οποίοι θα εμπνέουν το ποίμνιό μας και θα το προσελκύουν ξανά στους ναούς και στις κοινότητές μας. Το τρίτο είναι το γενικότερο οικονομικό πρόβλημα που υπάρχει στην Αρχιεπισκοπή.

– Κάποιοι από τους ανθρώπους οι οποίοι έχουν συνεισφέρει σημαντικά θεωρούν προϋπόθεση, για να συνεχίσουν, να υπάρξει κάποιου είδος απολογισμός, διαφάνεια για το τι έχει συμβεί μέχρι τώρα. Τι σκοπεύετε να κάνετε σε σχέση με αυτό;

– Εγώ έχω μάθει στο Πατριαρχείο ότι το χρήμα που προσφέρει κάποιος στην

Εκκλησία είναι ιερό. Είναι ιερό διότι έχει κερδηθεί με ιδρώτα. Προέρχεται από τη θυσία αυτών των ανθρώπων που προσφέρουν το χρήμα. Το στερούν από τα παιδιά τους, από την οικογένειά τους, από την επιχείρησή τους. Επομένως η Εκκλησία αυτό το χρήμα πρέπει να το διαχειρίζεται με την ίδια ιερότητα και τον σεβασμό που διαχειρίζεται τα άγια στην εκκλησία, μετά φόβου Θεού δηλαδή. Πρέπει αυτό να το αισθανθεί ο ευεργέτης, ο προσφέρων, ο ομογενής, ο Ελληνας, ο ορθόδοξος. Να το καταλάβει ότι η Εκκλησία σέβεται το χρήμα, και, από τη στιγμή που θα το συνειδητοποιήσει, τότε θα προσφέρει ακόμα περισσότερα. Η διαχείριση όμως δεν πρέπει να βασίζεται απλά στην ηθική εμπιστοσύνη, τη γενική, πρέπει να υπάρχει και η διαφάνεια. Είναι γνωστό ότι δεν πρέπει να είμαστε απλά ηθικοί, πρέπει και να φαινόμαστε κιόλας και να πείθουμε. Θα ακολουθήσουμε λοιπόν την πεπατημένη οδό που ισχύει για κάθε δημόσιο οργανισμό στις ΗΠΑ κάνοντας και auditing, έναν απολογισμό του τι έχει γίνει μέχρι τώρα, του τι παραλαμβάνουμε, και υπόσχομαι ότι η διαχείριση θα είναι διαφανής και θα γνωρίζουν όλοι πώς διατίθεται αυτό το ιερό χρήμα που δίδουν στην Εκκλησία και με πόσο σεβασμό θα το διαχειριζόμαστε και θα το διοχετεύουμε στις πραγματικές ανάγκες.

– Θα είστε ένας Αρχιεπίσκοπος ο οποίος θα έχει ενεργό ανάμειξη στην προώθηση των ούτως αποκαλούμενων εθνικών θεμάτων; Η παράδοση αυτή θα συνεχιστεί με εσάς;

– Είναι γνωστό ότι ο ρόλος του Αρχιεπισκόπου του εκάστοτε έχει να κάνει και με τα εθνικά θέματα, αλλά και γενικά με τα προβλήματα του ελληνισμού ανά την οικουμένη. Αυτό περιμένει ο κόσμος και από εμένα. Εγώ είμαι έτοιμος να βοηθήσω το ελληνοαμερικανικό λόμπι, να προωθεί πάντοτε τα ελληνικά συμφέροντα, να παρεμβαίνει όπου υπάρχει Ελληνας και αδικείται και παραβιάζεται η ελευθερία του, τα ανθρώπινα και θρησκευτικά δικαιώματά του, θα είμαι υπερασπιστής. Η χώρα από την οποία προέρχομαι έχει αυτή την παράδοση. Από τον Πατριάρχη μας έμαθα να υψώνω τη φωνή μου όπου βλέπω την Ορθοδοξία να καταπιέζεται και όπου βλέπω τη ρωμιοσύνη να αδικείται και να περιορίζονται οι ελευθερίες της. Θα συνεχίσω αυτή την παράδοση και σε αυτό ευελπιστώ ότι θα έχω τη συνεργασία όλων των ελληνοαμερικανικών οργανώσεων και των κυπριακών, όλοι μαζί, γιατί ο Αρχιεπίσκοπος δεν είναι τίποτα μόνος του, αλλά είναι παντοδύναμος όταν είμαστε όλοι μαζί.

Οι γείτονες

– Είστε ένας άνθρωπος που ξέρει καλά την Τουρκία. Υπάρχει ανησυχία για το αν η Τουρκία απομακρύνεται από τη Δύση και υπάρχει και ανησυχία για το πώς θα εξελιχθεί η σχέση με την Ελλάδα. Η δική σας εκτίμηση ποια είναι;

– Η Τουρκία είναι μια χώρα η οποία είναι μεγάλη, είναι δυνατή, είναι ένα κράτος καλά οργανωμένο, με στρατό ισχυρό. Είναι ένας πολυπληθής και ισχυρός γείτονας, με τον οποίο πρέπει να διατηρούμε πάντοτε καλές σχέσεις, είτε η Ελλάδα είτε η Κύπρος. Ολες αυτές οι χώρες πρέπει να συνεργάζονται, να επιδιώκουν μια εποικοδομητική συνεργασία. Αυτό δεν μπορεί να γίνεται εις βάρος της Δικαιοσύνης, εις βάρος της Ιστορίας, αλλά ούτε και εις βάρος μιας πραγματικότητας. Είμαστε καταδικασμένοι, με την καλή έννοια, να έχουμε φιλικές σχέσεις, διότι οποιαδήποτε ένταση, οποιαδήποτε επιθετικότητα, οποιαδήποτε μισαλλοδοξία θα είναι καταστροφική για όλες τις πλευρές. Είναι πολύ εύκολο κανείς να ενστερνιστεί μια ρητορική εκ του ασφαλούς, η οποία θα είναι επιθετική, μισαλλόδοξη. Αυτό είναι το εύκολο. Το δύσκολο είναι να βρίσκονται οι λύσεις.

– Υπάρχει ένας νέος ψυχρός πόλεμος μεταξύ Ρωσίας και ΗΠΑ, και Δύσης γενικότερα. Στο επίκεντρο αυτό έχει βρεθεί και ένας εκκλησιαστικός ψυχρός πόλεμος αν θέλετε. Θέλω να σας ρωτήσω αν το Πατριαρχείο ζύγισε καλά τις κινήσεις που έκανε στην Ουκρανία και αν υπάρχει ο κίνδυνος μιας απομόνωσής του μέσα στην Ορθοδοξία.

– Οι σχέσεις με τη Ρωσία είναι δυστυχώς ένα κεφάλαιο πολύ ευαίσθητο. Διότι όπως θα θυμούνται όσοι έχουμε ζήσει τη σοβιετική εποχή, οι Σοβιετικοί ήταν πάντα πολύ καλύτεροι στα θέματα της προπαγάνδας και της διείσδυσης στο εξωτερικό απ’ ό,τι ο υπόλοιπος κόσμος. Αυτό συνεχίζεται και στη σημερινή εποχή. Εχει δημιουργήσει η ρωσική προπαγάνδα προγεφυρώματα και στην Ελλάδα και στα Βαλκάνια, τα οποία τα έχτισε για να τα χρησιμοποιήσει όταν χρειαστεί. Και χρειάστηκε τώρα και τα χρησιμοποιήσει, όπως είναι γνωστό, πολύ πρόσφατα, και μάλιστα μέσα σε εκκλησιαστικούς ορθόδοξους χώρους στους οποίους είχε ευκολότερη πρόσβαση λόγω ομοδοξίας και ορθοδοξίας, και η ευκαιρία ήταν με το ουκρανικό εκκλησιαστικό ζήτημα. Το ουκρανικό ζήτημα δεν είναι εκκλησιαστικό ζήτημα μόνο. Το εκκλησιαστικό είναι η μία διάσταση του ουκρανικού θέματος. Το ουκρανικό θέμα είναι ένα πολύ ευαίσθητο ζήτημα για τους Ρώσους και γεωστρατηγικά και ενεργειακά και στρατιωτικά και εκκλησιαστικά.

– Δεν βλέπετε τον κίνδυνο να εμπλακεί το Πατριαρχείο σε ένα πολύ σκληρό γεωπολιτικό παιχνίδι;

– Το γεωπολιτικό παιχνίδι υπήρχε και δεν το δημιούργησε το Πατριαρχείο. Το Πατριαρχείο έδειχνε κατανόηση στην κατάσταση που βρισκόταν η Εκκλησία της Ρωσίας στη σοβιετική εποχή, γιατί γνωρίζαμε όλοι τότε ότι δεν είχε την ελευθερία να ακολουθήσει κάποια διαφορετική στάση απ’ ό,τι η κρατική πολιτική. Γι’ αυτό τότε το Πατριαρχείο δεν έφερε την Εκκλησία της Ρωσίας σε δύσκολη θέση,

ανακηρύσσοντας κάποιο αυτοκέφαλο στην Εκκλησία της Ουκρανίας. Αλλά υπάρχει ένας κανόνας, ο οποίος έχει διατυπωθεί από τον Μεγάλο Φώτιο, τον θεολόγο και Οικουμενικό Πατριάρχη, και εφαρμόσθηκε σε όλη την εκκλησιαστική ιστορία. Οτι δηλαδή τα εκκλησιαστικά πράγματα ακολουθούν την εξέλιξη των πολιτικών. Και για να το πούμε στη σημερινή γλώσσα, οι γεωστρατηγικές εξελίξεις προκαθορίζουν και τις εξελίξεις των εκκλησιαστικών πραγμάτων. Αυτό είναι κάτι πολύ σοφό και καλώς το θέσπισαν και το εφάρμοσαν οι Πατέρες μας στην Ιστορία, διότι έτσι εξασφαλιζόταν και η βιωσιμότητα των ορθοδόξων και των Εκκλησιών. Δεν μπορεί σήμερα οι Εκκλησίες να ζουν σε σοβιετική εποχή ή να κυκλοφορούν με δεδομένα προκομμουνιστικά.

– Υπάρχει μια σχεδιαζόμενη επίσκεψη του Πατριάρχη στις ΗΠΑ και ενδεχομένως συνάντησή του με τον πρόεδρο Τραμπ. Μπορείτε να μας πείτε κάτι περισσότερο γι’ αυτήν;

– Ο Οικουμενικός Πατριάρχης έχει επισκεφθεί πολλές φορές τις ΗΠΑ και πάντοτε εγένετο δεκτός από τους εκάστοτε προέδρους με τιμές αρχηγού κράτους, όπως γίνεται σε όλον τον κόσμο. Νομίζω ότι οι ΗΠΑ αντιλαμβάνονται τον ρόλο και τη σημασία και την αξία του Οικουμενικού Πατριαρχείου εδώ και πολλές δεκαετίες και στηρίζουν το Οικουμενικό Πατριαρχείο το οποίο απεχθάνεται τον φανατισμό, τον φονταμενταλισμό κα πιστεύει στον διάλογο. Σε αυτό το σημείο, επειδή συναντιόμαστε με τα αμερικανικά ιδεώδη, η συνεργασία είναι πάντοτε αγαστή και γι’ αυτό νομίζω ότι και σε αυτή την επίσκεψη θα έχουμε μια υποδοχή για τον Πατριάρχη μας η οποία θα αξίζει και στον θεσμό του Οικουμενικού Πατριαρχείου ως τέτοιου, ως ηγεσίας της Ορθοδοξίας.

– Και αυτή η επίσκεψη θα γίνει μάλλον αμέσως μετά την ενθρόνισή σας, από ό,τι αντιλαμβάνομαι.

– Ναι θα είναι το πρώτο κρας τεστ για τη διοίκησή μου, αλλά έχω ευτυχώς τα στελέχη της Αρχιεπισκοπής, που είναι ικανά και έμπειρα, δοκιμασμένα σε προηγούμενες επισκέψεις, και νομίζω ότι δεν θα έχω καμία δυσκολία. Πιστεύω στους συνεργάτες μου, με περιμένουν πολύ ικανοί άνθρωποι να με βοηθήσουν. Οι ίδιοι άνθρωποι, και μάλιστα οι άρχοντες οι οποίοι στάθηκαν πάντοτε στο πλευρό του Πατριαρχείου, νομίζω και σε αυτή την περίπτωση θα σταθούν στο ύψος τους και θα υποδεχθούμε τον Πατριάρχη όπως του αξίζει και όπως αξίζει και σε εμάς να υποδεχόμαστε τον πνευματικό μας πατέρα.

Να αφήσω πίσω στελέχη ικανότερα από εμένα

– Θα ήθελα να σας ρωτήσω, τέλος, τι θέλετε να αφήσετε πίσω σας ως κληρονομιά, σε αυτή τη δύσκολη αποστολή την οποία σας ανέθεσε ο Πατριάρχης.

– Αυτό που θέλω να αφήσω πίσω μου είναι ένας άξιος διάδοχος. Ενας ικανός άνθρωπος, διότι δεν θέλω να περάσω από αυτή την Αρχιεπισκοπή αφήνοντας πίσω μου ένα χάος. Θέλω να ανεβάσω την Αρχιεπισκοπή στην περιωπή που της αξίζει, διότι έχει λεχθεί πολλές φορές και θέλω να το επαναλάβω, ότι είναι η κορωνίδα των επαρχιών του Οικουμενικού Πατριαρχείου στη διασπορά και στο εξωτερικό, είναι ό,τι καλύτερο έχει να επιδείξει το Οικουμενικό Πατριαρχείο από άποψη επαρχιών στο εξωτερικό και επομένως δεν θέλω να περάσω ως ένας κομήτης ο οποίος θα κάνει κάποια πράγματα και θα φύγει και θα αφήσει στάχτη πίσω. Θέλω να καταρτίσω στελέχη ικανά, πιστά στο Οικουμενικό Πατριαρχείο, εμφορούμενα από την ορθόδοξη παράδοση, που θα αγαπούν την Ιστορία μας ως Ελλήνων αλλά και ως ορθοδόξων και θα συνεχίσουν αυτή την παρακαταθήκη και στις επόμενες γενιές. Θέλω η νέα γενιά που θα με ακολουθήσει να είναι πολύ καλύτερη από μένα και απ’ όλους τους προηγούμενους Αρχιεπισκόπους που πέρασαν.

– Λένε κάποιοι ότι ο ελληνισμός της Αμερικής είναι μια χαμένη υπόθεση. Με την έννοια ότι έχουμε πια πολύ περισσότερους θανάτους απ’ ό,τι βαπτίσεις, ότι είναι δομικό πια το πρόβλημα. Και βέβαια, ιστορικά έχουμε δει ότι ο ελληνισμός ποτέ δεν πορεύτηκε σωστά χωρίς μια ισχυρή διασπορά δίπλα του. Έχει λύση αυτό το πρόβλημα;

– Έχετε δίκιο, αλλά είναι η ματιά από την Αθήνα. Η ματιά από τη Νέα Υόρκη είναι λίγο διαφορετική. Διότι οι προσδοκίες κάποιου που βλέπει τον ελληνισμό της Αμερικής από την Αθήνα είναι διαφορετικές από την πραγματικότητα η οποία υπάρχει εκεί. Μπορεί η ομογένεια των ΗΠΑ να βοηθήσει τον ελληνισμό. Και στην Ελλάδα και στην Κύπρο και στην Κωνσταντινούπολη και οπουδήποτε χρειάζεται. Αλλά όχι με τους όρους και ενδεχομένως με τις προσδοκίες που φανταζόμαστε εμείς από εδώ, από την Αθήνα, γιατί ίσως πολλές φορές δεν έχουμε την πραγματική εικόνα. Εάν καθίσουμε με την ομογένεια στην Αμερική και τους ακούσουμε, θα δούμε ότι μερικά πράγματα είναι διαφορετικά, αλλά θα διανοιχθούν και άλλες προοπτικές και ορίζοντες που ενδεχομένως εμείς δεν φανταζόμαστε και θα μας βοηθήσουν εκείνοι να τα αντιληφθούμε. Εγώ είμαι αισιόδοξος.

Πηγή: Εφημερίδα “Καθημερινή”